

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

31.08.2023

протокол № 09, п. 16

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 31.08.2023 № 107

**ІСТОРИЯ ПСИХОЛОГІЇ /
HISTORY OF PSYCHOLOGY**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» / bachelor
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»/ Social and behavioral sciences
Спеціальність	053 «Психологія» / Psychology
Освітня програма	«Економічна та соціальна психологія» / Economic and social psychology

Розробник: Слободиська Оксана, кандидат історичних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Економічна та соціальна психологія» / Economic and social psychology – Штифурак Віра, доктор педагогічних наук, професор

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри права від 28 серпня 2023 р. протокол № 00; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 29 серпня 2023 р. протокол № 08.

Рецензенти: Штифурак Віра, доктор педагогічних наук, професор

Савчук Зоряна, кандидат історичних наук, доцент кафедри дошкільної освіти ФДПО ім. Валентини Волошиної ВДПУ імені Михайла Коцюбинського

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 25.09.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,74.
Обл.-вид. арк. 1,26. Тираж 2. Зам. № 450.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Історія психології» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними проблемами, напрямками, досягненнями сучасної психологічної науки, ознайомлення з історією розвитку зарубіжної та вітчизняної психології.

Завдання дисципліни передбачають:

- вивчення виникнення і розвитку наукових знань про психіку;
- вивчення еволюції економіко-психологічних ідей в історії розвитку людства;
- опанування міждисциплінарними зв'язками між історією психології та іншими науками;
- оволодіння інформацією про роль особистості, індивідуальності (індивідуального шляху вченого) в становленні психологічної науки;
- з'ясування залежності виникнення і розвитку психологічних знань від соціальних, культурних, ідеологічних впливів на наукову творчість.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі. Вивчення дисципліни включає лекційні, практичні заняття та самостійну роботу, що сприяє закріпленню необхідних теоретичних знань.

Результатами вивчення дисципліни «Історія психології» є:

- формування навичок аналізу різних течій, напрямків психологічної науки;
- формування умінь використовувати історико-психологічні знання для аналізу сучасних психологічних проблем;
- формування знань про історичні передумови виникнення економічної психології;
- формування навичок аналізу логіки розвитку психологічної науки на різних етапах її становлення.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» є формування комплексу компетентностей:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові) компетентності:

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Історія психології» полягають:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Загальна психологія з практикумом», «Філософія».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет історії психології	10	2	2	6	УО, ІЗ, СУН
Тема 2. Розвиток психологічної думки мислителів Давньої Індії і Китаю	10	2	2	6	Т, УО
Тема 3. Антична психологія. Історичні витoki економічної психології	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 4. Психологічні вчення в період середньовіччя	14	4	4	6	СУН, УО
Тема 5. Психологічна думка в епоху Відродження	14	4	4	6	Т, ІЗ
Тема 6. Психологічні вчення І7-го століття	14	4	4	6	Т, УО, ІЗ
Тема 7. Розвиток психології у 18-му столітті	14	4	4	6	Т, УО, ІЗ
Тема 8. Розвиток психології у 19-му столітті	14	4	4	6	Т, ПО
Тема 9. Психологія свідомості	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 10. Історичні передумови виникнення гештальтпсихології	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 11. Біхевіоризм та необіхевіоризм в історичній ретроспективі	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 12. Історичний огляд виникнення і розвитку психоаналізу	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 13. Теорії соціальної обумовленості поведінки	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 14. Теоретичні основи когнітивної психології	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 15. Концептуальна своєрідність транс персональної психології	10	2	2	6	Т, ПО
Тема 16. Основні напрямки розвитку вітчизняної психології в 20-му та в першій чверті 21 століттях	10	2	2	6	Т, ПО
Разом за семестр	180/6	42	42	96	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення:

Т – тестування;

УО – усне опитування;

ІЗ – індивідуальні завдання;

ПО – письмове опитування;

СУН – система управління навчанням.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Предмет історії психології

Визначення предмета історії психології. Історія походження терміну «психологія». Співвідношення душі і тіла як центральна проблема в історії психології. Гілозоїзм та анімїзм про співвідношення душі і тіла.

Основні принципи історико-психологічних досліджень: історичне і логічне в історії психології, принцип відображення, роль практики, принцип діалектики та ін.

Проблема періодизації історії психології. М.Г. Ярошевський про розвиток послідовних форм детермінізму (передмеханістичний, механістичний, загальнобіологічний, біопсихічний, соціопсихічний), як основу для періодизації історії психології. М.С. Роговін про етапи розвитку історії психології: міфологічний, філософський, науковий та їх особливості.

Роль і значення історії психології у формуванні психологічного мислення студентів.

Тема 2. Розвиток психологічної думки мислителями Древньої Індії і Китаю

Загальні відомості про розвиток психологічних ідей мислителями Древнього Сходу. Соціально-економічні передумови виникнення перших філософсько-психологічних шкіл у Древній Індії.

Морально-психологічні проблеми в найдревніших пам'ятниках індійської літератури («Веди», «Упанішади»). Древньоіндійські філософсько-психологічні школи (джайнізм, буддизм, йога, локаята, вайшешика та ін) про звільнення людини від страждань, самовдосконалення, досягнення блаженства.

Психологічні погляди мислителів Древнього Китаю. Конфуціанство і даосизм як основні філософсько-психологічні школи в Древньому Китаї. Проблеми пізнання і самопізнання, співвідношення природного і набутого, походження індивідуальних відмінностей та ін. в древньокитайській психологічній спадщині.

Тема 3. Антична психологія. Історичні витоки економічної психології

Загальні відомості про розвиток психологічних ідей в Стародавній Греції. Історичні передумови виникнення економічної психології.

Соціально-економічні передумови розвитку античної психології. Погляди древньогрецьких мислителів на природу психічного. Ідеї Геракліта про походження і розвиток психіки. Атомістична теорія психіки Демокріта. Піфагорійська школа та її вчення про душу. Психологічні ідеї Платона. Вчення Платона про світ ідей і світ речей, про співвідношення чуттєвого і мисленого. Психологічне вчення Аристотеля. Трактат «Про душу». Аристотелівська концепція душі як форми живого тіла. Проблеми пізнання, розвитку психіки, систематизації психічних явищ в творчості Аристотеля.

Уявлення древньогрецьких мислителів і лікарів про матеріальний субстрат психічних явищ та про психічні процеси. Вчення про природу індивідуальних відмінностей (Емпедокл, Гіппократ, Гален).

Тема 4. Психологічні вчення в період середньовіччя

Загальна характеристика розвитку психологічної думки в період феодалізму. Соціально-економічні передумови розвитку психології в період середньовіччя. Розвиток психологічних ідей мислителями арабського Сходу. Ібн-Сіна (Авіценна) і проблеми медичної психології: дослідження психофізіологічних функцій, психології емоцій і спроби психодіагностики, вікова психофізіологія.

Ібн-аль-Хайсам (Альгазен) як дослідник психофізіологічних механізмів зорового сприймання. «Оптичний детермінізм» в поясненні феноменів зорового сприймання. Вчення про «неусвідомлені умовисновки».

Ібн-Рошд (Аверроес) про універсальний та індивідуальний розум (теорія еманцій). Теорія «подвійної істини» Ібн-Рошда та її вплив на розвиток європейської психологічної думки.

Розвиток психологічних ідей у середньовічній Європі. Схоластика. Вчення Ф. Аквінського про душу. Номіналізм. Трактат про «перспективу» (Р. Бекон). «Бритва Оккама» як засіб проти схоластики.

Питання психології в пам'ятках Київської Русі.

Тема 5. Психологічна думка в епоху Відродження

Соціально-економічні передумови розвитку психології в епоху Відродження. Розвиток натурфілософії і прогрес у психології. Пантеїзм як провідний принцип пояснення природи психічного мислителями епохи Відродження. Розум і почуття, теорія афектів в світлі закону самозбереження душі за Б.Толезіо.

Ідея індуктивного, емпіричного підходу до вивчення душевної діяльності у вченні Х.Л.Вівеса. Проблеми диференційної психології у праці Х.Уарте «Дослідження здібностей до наук». Поведінковий номіналізм Г. Перейри. Анатомічні дослідження тілесної природи душевних процесів А. Везалієм.

Концепція «божественної науки живопису» Леонардо да Вінчі. Психофізіологічна спрямованість анатомічних досліджень Леонардо да Вінчі та його трактовка нервових механізмів психічної діяльності людини.

Тема 6. Психологічні вчення 17-го століття

Соціально-економічні передумови розвитку психологічної думки в 17-му столітті. Ф. Бекон про реформу науки і метод наукового пізнання. Вчення про «негативні інстанції». Р. Декарт як родоначальник раціоналізму.

Т. Гоббс як виразник сенсуалізму. Самопізнання як головне завдання психології за Т. Гоббсом. Досвід як єдино можливе джерело всіх ідей (Д. Локк). Вчення Д. Локка про ідеї первинних та ідеї вторинних якостей. Проблеми свободи волі у вченні Б. Спінози. Свобода як «Інтелектуальна любов до Бога».

Психологічні аспекти монадології Г.В. Лейбніца. Вчення про «малі перцепції» як центральне поняття теорії розвитку Г.В. Лейбніца. Проблема внутрішньої активності (спонтанності психіки) за Г.В. Лейбніцем.

Психологічні погляди українських мислителів 17-го століття К. Саковича і С. Яворського. Проблема самопізнання у вченні К. Саковича. С. Яворський про систему психологічних знань .

Тема 7. Розвиток психології у 18-му столітті

Асоціативна психологія як провідний напрям у психології 18-го століття. Вчення про вібрації і асоціації в теорії Д.Гартлі. Поняття про великі і малі вібрації. Асоціанізм Д. Берклі. Агностицизм у вченні Д. Юма.

Індустріальний період у розвитку економічної психології (А. Сміт, Р.Аркрайт).

Вчення про нервово-психічні функції А. Галлера. Ідеї про рефлекторний механізм психічного у вченні Й. Прохазки: (чуття як «компас життя»).

Розвиток психологічних ідей діячами Просвітництва. Психіка як феномен, позбавлений природної основи в моделі «статуї Кондільяка». Ідея «природної людини» в працях французьких просвітників 18-го століття. Ж.Ж. Руссо про співвідношення чуттєвого і раціонального, вродженого і набутого в психіці людини. К.А. Гельвецій про людину як продукт середовища. Д.Дідро про співвідношення біологічних і соціальних факторів розвитку психіки людини. Вчення про багаторівневий характер регуляції поведінки людини і про свідомість як функцію мозку (П.Ж.Кабаніс).

Психологічні ідеї Г.С. Сковороди: людина і світ як дві безодні; серце як джерело життя і осереддя «істинної людини»; «зріднена праця» як засіб самопізнання і самовдосконалення людини.

Тема 8. Розвиток психології у 19-му столітті

Розвиток рефлекторного вчення і вчення про органи чуттів (Ч. Белл, М. Холл, Е. Пфлюгер). Теорія «специфічної енергії» органів чуттів (Й. Мюллер). Теорія символів і вчення про «неусвідомлені умовисновки» Г. Гельмгольца.

Психофізика. Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера. Вчення про локалізацію функцій головного мозку (френологія Ф. Галля). Розвиток асоціативної психології. Вчення про динаміку і статику уявлень (Й. Герbart). Еволюційний підхід у психології Г. Спенсера. Ч. Дарвін про походження психічних властивостей людини.

Етап систематизації економічної психології. Праця Г. Тарда «Економічна психологія».

Вчення М.О. Максимовича про душу і слово. Психологічна система К.Д. Ушинського. Розвиток рефлекторної теорії у працях І.М. Сеченова. Вчення П.Д. Юркевича про серце як осереддя психічного життя людини. Проблема індивідуальних відмінностей в працях О.Ф. Лазурського.

Тема 9. Психологія свідомості

Теорія «елементів свідомості». Психологія як наука про внутрішній досвід (В. Вундт). Структурна психологія Е. Тітченера. Дослідження проблем психології пам'яті Г. Еббінгаузом.

Теорія «актів свідомості» (Ф. Brentano). Вчення про інтуїцію Е. Гуссерля. Вюрцбурзька школа і дослідження проблем психології мислення.

Теорія «поточності свідомості» (В. Джемс). Розуміюча (описова) психологія (В. Дільтей, В. Штерн, Е. Шпрангер).

Криза психології свідомості. Виникнення функціональної психології (Д. Дьюї). Гормічна психологія В. Мак-Дугалла. Об'єктивна психологія А. П'єрона.

Тема 10. Історичні передумови виникнення гештальтпсихології

Передумови виникнення гештальтпсихології. Основні поняття гештальттеорії. Дослідження феноменів сприймання, пам'яті, мислення з позицій гештальтпсихології. Досліди В. Келлера з антропоїдами. Дослідження продуктивного мислення М. Вертгаймером. Явище «інсайту». Принципи гештальту («фігура» і «фон», «центрація», «ізоморфізм» та ін.).

Гештальтпсихологія і проблеми особистості. Структурно-динамічна психологія К. Левіна.

Тема 11. Біхевіоризм та необіхевіоризм в історичній ретроспективі

Передумови виникнення біхевіоризму. Дослідження Е. Торндайка. Метод «спроб і помилок» як основний шлях нагромадження індивідуального досвіду. Закони научіння (закон вправ, закон ефекту, закон готовності).

Класичний біхевіоризм Д. Уотсона. Теорії обумовленості поведінки. Г. Газрі про кореляцію стимулів і реакцій. Теорія оперантної поведінки Б. Скіннера. Дослідження оперантної поведінки тварин. Підкріплення як головний засіб формування нової поведінки. Ідея програмованого навчання. Принцип оперантного обумовлювання і створення технології поведінки.

Криза біхевіоризму. Необіхевіоризм. Вчення про «проміжні змінні» (К. Халл, Е. Толмен). Динамічна психологія Р. Вудвортса. Теорія соціального научіння Д. Роттера. Типологія поведінки за Макграйвом.

Тема 12. Історичний огляд виникнення і розвитку психоаналізу

Передумови виникнення психоаналізу. Ортодоксальний психоаналіз З. Фрейда. Вчення про несвідоме. Структура особистості за З. Фрейдом. Стадії психосексуального розвитку людини.

Індивідуальна психологія А. Адлера. Почуття неповноцінності і явище компенсації як мотивуюча сила поведінки. «Соціальне почуття» як компенсація природної слабкості людської істоти. Стиль життя індивіда

Аналітична психологія К. Юнга. Вчення про колективне несвідоме. Архетипи несвідомого. Типи особистостей за К. Юнгом (інтроверт, екстраверт, амбоверт).

Неофрейдизм (А.Кардінер, К.Хорні). «Втеча від свободи» за Е. Фроммом та її механізми.

Тема 13. Теорії соціальної обумовленості поведінки

Французька соціологічна школа. Поняття суспільної свідомості (Е.Дюркгейм). Дослідження особливостей первісного мислення (Л.Леві-Брюль). Про соціальну зумовленість пам'яті та емоційно-вольової сфери (Гальбвакс, Блондель). Психологія П.Жане. Мислення як інтеріоризована дія. П.Жане про особистість як витвір суспільства.

Гуманістична психологія. Теорія самореалізації Г.Олпорта. Концепція самоактуалізації А.Маслоу. Дослідження мотиваційно-спонукальної сфери особистості. Піраміда потреб (А.Маслоу). Феноменологічний підхід К.Роджерса. Вчення про Я-концепцію особистості. Клієнт-центрована терапія за К.Роджерсом.

Особливості розвитку економічної психології у ХХ ст у США та європейських країнах (Дж.Катони, П. Ренольд, Г. Беккер та Д. Канеман). Діяльність «Міжнародної асоціації дослідників економічної психології».

Тема 14. Теоретичні основи когнітивної психології

Передумови виникнення когнітивної психології. Основні проблеми когнітивної психології. Дослідження процесу пізнання з позицій когнітивної психології (Дж.Брунер). Генетична психологія Ж. Піаже. Вивчення структури інтелекту. Вчення про стадій інтелекту та фактори його розвитку. Когнітивний підхід до особистості. Теорія особистісних конструктів Д. Келлі. Зміна особистісних конструктів як засіб терапії психічних розладів.

Тема 15. Концептуальна своєрідність транс персональної психології

Передумови виникнення транс персональної психології. Психосинтез Р.Ассаджіолі. Структура особистості. Поняття «субособистостей». Психосинтез і психотерапія.

Трансперсональний підхід до людини С.Грофа. Експериментальні дослідження трансперсонального досвіду. Поняття про базові перинатальні матриці і родову травму. Трансперсональні переживання і пояснення емоційних, психосоматичних та міжособистісних проблем особистості.

Тема 16. Основні напрямки розвитку вітчизняної психології в 20-му та в першій чверті 21 століттях

Розвиток вітчизняної психології на початку 20-го століття (філософська психологія, природничо-наукова та емпірична психологія) І.П. Павлов і психологічна наука. Психологічні проблеми в працях А.А. Ухтомського, В.А. Вагнера, А.Н. Северцова та ін. П.П. Блонський про необхідність реформування психології.

Теоретичні дискусії в психології 20-30-х років. Рефлексологія Б.М. Бехтерева. Реактологія К.Н. Корнілова. Рефлексологічне вчення про колектив (О.С. Залужний). І.П. Соколянський про біологічну та соціальну зумовленість людської поведінки.

Ідея рефлексорного кільця і механізми поведінки (М.О. Бернштейн). Теорія функціональних систем і психологія (П.К. Анохін).

Культурно-історична теорія Л.С. Виготського. Проблема формування психічної діяльності в працях психологів харківської групи (Л.С. Виготський, О.В. Запорожець, П.І.Зінченко, О.Р. Лурія). Вчення О.Р. Лурії про локалізацію психічних функцій. Теорія установки Д.М. Узнадзе. Теорія провідної діяльності та розвитку психіки (О.М. Леонт'єв). Теорія поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін).

Розвиток психології в працях Г.С. Костюка. Основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної психології. Наукові погляди В. Роменця, М.Й.Боришевського, Г.О. Балла, І.Д. Бега, С.Д. Максименка, О.Я. Чебикіна, В.О.Моляко, Л.Є. Орбан-Лембрик, Н.Ю. Максимової.

Становлення та розвиток економічної психології в Україні. Психологічні проблеми підприємницької діяльності, особливості економічної соціалізації і культури у працях В.В. Москаленко (структурно-функціональна модель економічної соціалізації), Л.М. Карамушки, С.Д. Максименка, О.В. Козлова (етапи економічної соціалізації в дитинстві).

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: роль і значення історії психології у формуванні психологічного мислення особистості.</p> <p>Вміти: аналізувати, ідентифікувати переваги, проблеми, принципів історико-психологічних досліджень.</p>	<p align="center">Тема 1. Предмет історії психології</p> <p>Лекція №1. План лекції: 1. Визначення предмета історії психології. 2. Історія походження терміну «психологія». 3. Роль і значення історії психології у формуванні психологічного мислення особистості.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 9. Додаткові: 5, 10. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: М.Г. Ярошевський про розвиток послідовних форм детермінізму (передмеханістичний, механістичний, загальнобіологічний, біопсихічний, соціопсихічний), як основу для періодизації історії психології. М.С. Роговін про етапи розвитку історії психології: міфологічний, філософський, науковий та їх особливості.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №1. План: Питання для обговорення: 1. Проблема періодизації історії психології. 2. Гілозоїзм та анімізм про співвідношення душі і тіла. 3. Основні принципи історико-психологічних досліджень: історичне і логічне в історії психології, принцип відображення, роль практики, принцип діалектики.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	2
<p>Знати: соціально-економічні передумови виникнення</p>	<p align="center">Тема 2. Розвиток психологічної думки мислителями Древньої Індії і Китаю</p> <p>Лекція №2. План лекції:</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>перших філософсько-психологічних шкіл у Древній Індії та Древнього Китаю.</p> <p>Вміти: аналізувати древньоіндійські філософсько-психологічні школи (джайнізм, буддизм, йога, лоаята, вайшешика та ін) про звільнення людини від страждань, самовдосконалення, досягнення блаженства.</p>	<p>1. Соціально-економічні передумови виникнення перших філософсько-психологічних шкіл у Древній Індії. 2. Психологічні погляди мислителів Древнього Китаю.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 6, 9. Додаткові: 5. Інтернет ресурси: 1-4.</p> <p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Морально-психологічні проблеми в найдревніших пам'ятниках індійської літератури. 2. Конфуціанство і даосизм як основні філософсько-психологічні школи в Древньому Китаї.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Практичне заняття №2. План: Питання для обговорення: 1. Основні напрямки державного регулювання Древньоіндійські філософсько-психологічні школи (джайнізм, буддизм, йога, лоаята, вайшешика та ін) про звільнення людини від страждань, самовдосконалення, досягнення блаженства. 2. Проблеми пізнання і самопізнання, співвідношення природного і набутого, походження індивідуальних відмінностей та ін. в древньокитайській психологічній спадщині.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p>3</p> <p>6</p> <p>2</p>
<p>Знати: особливості поглядів древньогрецьких мислителів на природу психічного.</p> <p>Вміти: аналізувати уявлення</p>	<p style="text-align: center;">Тема 3. Антична психологія</p> <p>Лекція №3. План лекції: 1. Соціально-економічні передумови розвитку античної психології. 2. Погляди древньогрецьких мислителів на природу психічного. 3. Ідеї Геракліта про походження і розвиток психіки. 4. Атомістична теорія психіки Демокріта. 5. Аристотелівська концепція душі як форми живого тіла.</p>	<p>2</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>древньогрецьких мислителів про матеріальний субстрат психічних явищ та про психічні процеси.</p>	<p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 6, 9. Додаткові: 3. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Піфагорійська школа та її вчення про душу. 2. Психологічні ідеї Платона. 3. Вчення Платона про світ ідей і світ речей, про співвідношення чуттєвого і мисленого. 4. Психологічне вчення Аристотеля. Трактат «Про душу».</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №3. План: Питання для обговорення: 1. Проблеми пізнання, розвитку психіки, систематизації психічних явищ в творчості Аристотеля. 2. Уявлення древньогрецьких мислителів і лікарів про матеріальний субстрат психічних явищ та про психічні процеси. 3. Вчення про природу індивідуальних відмінностей (Емпедокл, Гіппократ, Гален).</p>	2
<p>Знати: особливості поглядів відомих філософів доби середньовіччя.</p> <p>Вміти: аналізувати основні вчення філософів доби середньовіччя.</p>	<p align="center">Тема 4. Психологічні вчення в період середньовіччя</p> <p>Лекція №4. План лекції: 1. Розвиток психологічних ідей мислителями арабського Сходу. Ібн-Сіна (Авіценна) і проблеми медичної психології. 2. Ібн-аль-Хайсам (Альгазен) як дослідник психофізіологічних механізмів зорового сприймання..</p> <p>Лекція №5.</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток психологічних ідей у середньовічній Європі. 2. Схоластика. Вчення Ф. Аквінського про душу. 3. Номіналізм. Трактат про «перспективу» (Р. Бекон). <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 6, 9. Додаткові: 5. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика розвитку психологічної думки в період феодалізму. 2. Соціально-економічні передумови розвитку психології в період середньовіччя. 3. «Оптичний детермінізм» в поясненні феноменів зорового сприймання <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №4. План: Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вчення про «неусвідомлені умовисновки». 2. Ібн-Рошд (Аверроес) про універсальний та індивідуальний розум (теорія еманаций). 3. Теорія «подвійної істини» Ібн-Рошда та її вплив на розвиток європейської психологічної думки. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	2
	<p>Практичне заняття №5. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Бритва Оккама» як засіб проти схоластики. 2. Питання психології в пам'ятках Київської Русі. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: передумови розвитку психології в епоху Відродження.</p> <p>Вміти: Аналізувати основні психологічні вчення епохи Відродження.</p>	<p align="center">Тема 5. Психологічна думка в епоху Відродження</p> <p>Лекція №6. План лекції: 1. Соціально-економічні передумови розвитку психології в епоху Відродження. 2. Розвиток натурфілософії і прогрес у психології. 3. Пантеїзм як провідний принцип пояснення природи психічного мислителями епохи Відродження.</p> <p>Лекція №7. План лекції: 1. Розум і почуття, теорія афектів в світлі закону самозберезження душі за Б.Толезіо. 2. Ідея індуктивного, емпіричного підходу до вивчення душевної діяльності у вченні Х.Л.Вівеса. 3. Проблеми диференційної психології у праці Х.Уарте «Дослідження здібностей до наук».</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 6, 9. Додаткові: 5. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p>
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Психофізіологічна спрямованість анатомічних досліджень Леонардо да Вінчі та його трактовка нервових механізмів психічної діяльності людини. 2. Поведінковий номіналізм Г. Перейри.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p align="center">6</p>
	<p>Практичне заняття №6. План: Питання для обговорення: 1. Передумови розвитку психології в епоху Відродження. 2. Розвиток натурфілософії. Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p align="center">2</p>
	<p>Практичне заняття №7. План: Питання для обговорення: 1. Анатомічні дослідження тілесної природи душевних</p>	<p align="center">2</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	процесів А. Везалієм. 2. Концепція «божественної науки живопису» Леонардо да Вінчі. Виконання індивідуальних завдань.	
Знати: соціально-економічні передумови розвитку психологічної думки в 17-му столітті. Вміти: характеризувати погляди Ф. Бекона, Р. Декарта, Т. Гоббса, Д. Локка Б. Спінози, Г.Лейбніца, К. Саковича і С. Яворського.	<p style="text-align: center;">Тема 6. Психологічні вчення 17-го століття</p> <p>Лекція №8. План лекції: 1. Соціально-економічні передумови розвитку психологічної думки в 17-му столітті. 2. Ф. Бекон про реформу науки і метод наукового пізнання. Вчення про «негативні інстанції». 3. Р. Декарт як родоначальник раціоналізму. 4. Т. Гоббс як виразник сенсуалізму.</p> <p>Лекція №9. План лекції: 1. Вчення Д. Локка про ідеї первинних та ідеї вторинних якостей. 2. Проблеми свободи волі у вченні Б. Спінози 3. Психологічні аспекти монадології Г.Лейбніца. 4. Психологічні погляди українських мислителів 17-го століття К. Саковича і С. Яворського.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 5, 8, 9. Додаткові: 4. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Відкриття Р.Декартом рефлексивної природи поведінки. 2. Досвід як єдино можливе джерело всіх ідей (Д. Локк). 3. Проблема внутрішньої активності (спонтанності психіки) за Г.В. Лейбніцем. Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p style="text-align: center;">6</p>
	<p>Практичне заняття №8. План: Питання для обговорення: 1. Дуалізм вчення Декарта про тіло і душу. 2. Самопізнання як головне завдання психології за Т. Гоббсом.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Практичне заняття №9. План: 1. Вчення про «малі перцепції» як центральне поняття теорії розвитку Г.В. Лейбніца. 2. Проблема самопізнання у вченні К. Саковича. 3. С. Яворський про систему психологічних знань . Виконання індивідуальних завдань.</p>	2
<p>Знати: соціально-економічні передумови розвитку психологічної думки в 18-му столітті.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди Д.Гартлі, Д. Берклі, Д. Юма, П.Кабаніса, А. Галлера, Г.С., А. Сміта, Р.Аркрайта Сковороди.</p>	<p>Тема 7. Розвиток психології у 18-му столітті</p> <p>Лекція №10. План лекції: 1. Асоціативна психологія як провідний напрям у психології 18-го століття. 2. Вчення про вібрації і асоціації в теорії Д.Гартлі. 3. Асоціанізм Д. Берклі: («Існувати» завжди означає «Існувати в сприйманні») 4. Агностицизм у вченні Д. Юма («результатом філософії є переконання, що людина сліпа і слабка») 5. Індустріальний період у розвитку економічної психології (А. Сміт, Р.Аркрайт).</p> <p>Лекція №11. План лекції: 1. Розвиток психологічних ідей діячами Просвітництва. 2. Психіка як феномен, позбавлений природної основи в моделі «статуї Кондільяка». 3. Ідея «природної людини» в працях французьких просвітників 18-го століття. 4. Психологічні ідеї Г.С. Сковороди.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10. Додаткові: 4, 6, . Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2 2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Вчення про багаторівневий характер регуляції поведінки людини і про свідомість як функцію мозку (П.Кабаніс). 2. Поняття про великі і малі вібрації Д.Гартлі. Виконання індивідуальних завдань.</p>	6

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Практичне заняття №10. План: Питання для обговорення: 1. Вчення про нервово-психічні функції А. Галлера. 2. Ідеї про рефлекторний механізм психічного у вченні Й. Прохазки: (чуття як «компас життя»).</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Практичне заняття №11. План: 1. 1. Ж.Ж. Руссо про співвідношення чуттєвого і раціонального, вродженого і набутого в психіці людини. 2. К.А. Гельвецій про людину як продукт середовища. 3. Д.Дідро про співвідношення біологічних і соціальних факторів розвитку психіки людини. 4. Психологічні ідеї Г.С. Сковороди: людина і світ як дві безодні («він - в тобі, а ти - в ньому»).</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: соціально-економічні передумови розвитку психологічної думки в 19-му столітті.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди Ч. Белла, М. Холла, Е. Пфлюгера, Г. Гельмгольца, Г. Спенсера, Г. Тарда, М.О. Максимовича, К.Д. Ушинського, І.М. Сеченова та інших.</p>	<p align="center">Тема 8. Розвиток психології у 19-му столітті.</p> <p>Лекція №12. План лекції: 1. Розвиток рефлекторного вчення і вчення про органи чуттів (Ч. Белл, М. Холл, Е. Пфлюгер). 2. Теорія «специфічної енергії» органів чуттів (Й. Мюллер). 3. Теорія символів і вчення про «неусвідомлені умовисновки» Г. Гельмгольца. 4. Етап систематизації економічної психології.</p> <p>Лекція №13. План лекції: 1. Вчення М.О. Максимовича про душу і слово. 2. Психологічна система К.Д. Ушинського. 3. Розвиток рефлекторної теорії у працях І.М. Сеченова.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10. Додаткові: 4, 9. Інтернет ресурси: 1-4.</p> <p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>6</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток асоціативної психології. Вчення про динаміку і статику уявлень (Й. Гербарт). 2. Еволюційний підхід у психології Г. Спенсера. 3. Праця Г. Тарда «Економічна психологія». <p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Практичне заняття №12. План: Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психофізика. Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера. 2. Вчення про локалізацію функцій головного мозку (френологія Ф. Галля). 3. Ч. Дарвін про походження психічних властивостей людини. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Практичне заняття №13. План: Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вчення П.Д. Юркевича про серце як осереддя психічного життя людини. 2. Проблема індивідуальних відмінностей в працях О.Ф. Лазурського. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p>3</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: особливості розвитку теорій психології свідомості.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди В. Вундта Е., Тітченера В., Дільтея, В. Штерна, Е. Шпрангера, Д. Дьюї, Ф. Brentano та</p>	<p style="text-align: center;">Тема 9. Психологія свідомості</p> <p>Лекція №14. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія «елементів свідомості». 2. Психологія як наука про внутрішній досвід (В. Вундт). 3. Структурна психологія Е. Тітченера. 4. Дослідження проблем психології пам'яті Г. Еббінгаузом. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 8. Додаткові: 12. Інтернет ресурси: 1-4.</p> <p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття.</p>	<p>2</p> <p>6</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
інших.	<p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміюча (описова) психологія (В. Дільтей, В. Штерн, Е. Шпрангер). 2. Криза психології свідомості. 3. Виникнення функціональної психології (Д. Дьюї). 4. Гормічна психологія В. Мак-Доугалла. 5. Об'єктивна психологія А. П'єрона. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	
<p>Знати: особливості розвитку гештальтпсихології.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди В. Келлера, К. Левіна, М. Вертгаймера та інших.</p>	<p align="center">Тема 10. Історичні передумови виникнення гештальтпсихології</p> <p>Лекція №15. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення гештальтпсихології. 2. Основні поняття гештальттеорії. 3. Дослідження феноменів сприймання, пам'яті, мислення з позицій гештальтпсихології. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 8. Додаткові: 1. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Досліди В. Келлера з антропоїдами. 2. Дослідження продуктивного мислення М. Вертгаймером. 3. Явище «інсайту». <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Практичне заняття №15. План: Питання для обговорення: 1. Принципи гештальту («фігура» і «фон», «центрація», «ізоморфізм» та ін.). 2. Гештальтпсихологія і проблеми особистості. 3. Структурно-динамічна психологія К. Левіна.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	2
<p>Знати: особливості розвитку біхевіоризму і необіхевіоризму.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди Е. Торндайка, Д. Уотсона, Г. Газрі, Б. Скіннера, Р. Вудвортса та інших.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 11. Біхевіоризм та необіхевіоризм в історичній ретроспективі</p> <p>Лекція №16. План лекції: 1. Передумови виникнення біхевіоризму. 1. Дослідження Е. Торндайка. Метод «спроб і помилок» як основний шлях нагромадження індивідуального досвіду. 2. Закони научіння (закон вправ, закон ефекту, закон готовності). 3. Класичний біхевіоризм Д. Уотсона.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4. Додаткові: 1. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Теорії обумовленості поведінки. Г. Газрі про кореляцію стимулів і реакцій. Теорія оперантної поведінки Б. Скіннера. 2. Дослідження оперантної поведінки тварин. 3. Підкріплення як головний засіб формування нової поведінки. 4. Ідея програмованого навчання. Принцип оперантного обумовлювання і створення технології поведінки.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №16. План: Питання для обговорення: 1. Криза біхевіоризму. Необіхевіоризм.</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	2. Вчення про «проміжні змінні» (К. Халл, Е. Толмен). 3. Динамічна психологія Р. Вудвортса. 4. Теорія соціального научіння Д. Роттера. 5. Типологія поведінки за Макґрайвом. Виконання індивідуальних завдань.	
Знати: особливості розвитку психоаналізу. Вміти: характеризувати погляди З. Фрейда, А. Адлера, Е. Фромма, К. Юнга, А.Кардінера, К.Хорні та інших.	<p style="text-align: center;">Тема 12. Історичний огляд виникнення і розвитку психоаналізу</p> <p>Лекція №17. План лекції: 1. Передумови виникнення психоаналізу. 2. Ортодоксальний психоаналіз З. Фрейда. 3. Індивідуальна психологія А. Адлера. 4. Неофрейдизм (А.Кардінер, К.Хорні). 5. «Втеча від свободи» за Е. Фроммом та її механізми</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4. Додаткові: 11. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів:</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Стадії психосексуального розвитку людини за З. Фрейдом. 2. Почуття неповноцінності і явище компенсації як мотивуюча сила поведінки (А. Адлер). 3. Архетипи несвідомого за К. Юнгом. 4. Типи особистостей за К. Юнгом (інтроверт, екстраверт, амбоверт).</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №17.</p> <p>План: Питання для обговорення: 1. Вчення про несвідоме. Структура особистості за З. Фрейдом. 2. «Соціальне почуття» як компенсація природної слабкості людської істоти. Стиль життя індивіда (А.</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Адлер).</p> <p>3. Аналітична психологія К. Юнга. Вчення про колективне несвідоме.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	
<p>Знати: особливості розвитку теорії соціальної обумовленості поведінки.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди Е.Дюркгейма, К.Роджерса, А.Маслоу, Г.Олпорта, Дж.Катони, П. Ренольда та інших.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 13. Теорії соціальної обумовленості поведінки</p> <p>Лекція №18. План лекції: 1. Французька соціологічна школа. Поняття суспільної свідомості (Е.Дюркгейм). 2. Дослідження особливостей первісного мислення (Л.Леві-Брюль). 3. Про соціальну зумовленість пам'яті та емоційно-вольової сфери (Гальбвакс, Блондель). 4. Гуманістична психологія. Теорія самореалізації Г.Олпорта. 5. Феноменологічний підхід К.Роджерса. 6. Особливості розвитку економічної психології у XX ст у США та європейських країнах (Дж.Катони, П. Ренольд, Г. Беккер та Д. Канеман).</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4, 10. Додаткові: 1, 2. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Психологія П.Жане. 2. Мислення як інтеріоризована дія. П.Жане про особистість як витвір суспільства. 3. Клієнт-центрована терапія за К.Роджерсом. 4. Особливості економічної поведінки споживачів і підприємців у працях економіста-психолога Дж.Катони. 5. Особливості діяльності «Міжнародної асоціації дослідників економічної психології».</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №18. План:</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
	<p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція самоактуалізації А.Маслоу. 2. Дослідження мотиваційно-спонукальної сфери особистості. 3. Піраміда потреб (А.Маслоу). 4. Вчення про Я-концепцію особистості К.Роджерса. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	
<p>Знати: особливості розвитку когнітивної психології.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди Дж.Брунера, Ж. Піаже, Д. Келлі та інших.</p>	<p align="center">Тема 14. Теоретичні основи когнітивної психології</p> <p>Лекція №19. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення когнітивної психології. 2. Дослідження процесу пізнання з позицій когнітивної психології (Дж.Брунер). 3. Генетична психологія Ж. Піаже. 4. Теорія особистісних конструктів Д. Келлі. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4. Додаткові: 13. Інтернет ресурси: 1-4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Основні проблеми когнітивної психології. 2. Вивчення структури інтелекту. Виконання індивідуальних завдань.</p>	6
	<p>Практичне заняття №19. План: Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вчення про стадій інтелекту та фактори його розвитку за Ж. Піаже. 2. Когнітивний підхід до особистості. 3. Зміна особистісних конструктів як засіб терапії психічних розладів за Д. Келлі. <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: особливості розвитку транс персональної психології.</p> <p>Вміти: характеризувати погляди Р.Ассаджіолі, С.Грофа та інших.</p>	<p align="center">Тема 15. Концептуальна своєрідність транс персональної психології</p> <p>Лекція №20. План лекції: 1. Передумови виникнення транс персональної психології. 2. Психосинтез Р.Ассаджіолі. 3. Трансперсональний підхід до людини С.Грофа.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4. Додаткові: 2. Інтернет ресурси: 1-4.</p> <hr/> <p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Структура особистості. Поняття «субособистостей». Психосинтез і психотерапія за Р.Ассаджіолі. 2. Експериментальні дослідження трансперсонального досвіду.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <hr/> <p>Практичне заняття №20. План: Питання для обговорення: 1. Поняття про базові перинатальні матриці і родову травму. 2. Трансперсональні переживання і пояснення емоційних, психосоматичних та міжособистісних проблем особистості.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p align="center">2</p> <hr/> <p align="center">6</p> <hr/> <p align="center">2</p>
<p>Знати: особливості розвитку основних напрямків розвитку вітчизняної психології в 20-му столітті.</p> <p>Вміти: характеризувати</p>	<p align="center">Тема 16. Основні напрямки розвитку вітчизняної психології в 20-му та в першій чверті 21 століттях</p> <p>Лекція №21. План лекції: 1. Розвиток вітчизняної психології на початку 20-го століття (філософська психологія, природничо-наукова та емпірична психологія) І.П.Павлов і психологічна наука. 2. Культурно-історична теорія Л.С. Виготського 3. Теорія провідної діяльності та розвитку психіки (О.М. Леонтьєв). 4. Теорія поетапного формування розумових дій (П.Я.</p>	<p align="center">2</p>

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>погляди А.А.Ухтомського, В.А.Вагнера, А.Н.Северцова, Л.С. Виготського, П.П. Блонського, О.М. Леонтьєва Г.С.Костюка, В. Роменця, М. Й.Боришевського, Г.О. Балла, І.Д. Бежа, С.Д. Максименка, О.Я.Чебикіна, В.О.Моляко, Л.Є. Орбан-Лембрик, Н.Ю. Максимової, В. В. Москаленко, Л.М. Карамушки, С. Д. Максименка та інших.</p>	<p>Гальперін). 5. Основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної психології. 7. Становлення та розвиток економічної психології в Україні. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 7, 10. Додаткові: 1, 7, 8. Інтернет ресурси: 1-4.</p> <p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалу лекцій, самостійне опрацювання матеріалу, підготовка до практичного заняття. Питання: 1. Психологічні проблеми в працях А.А.Ухтомського, В.А.Вагнера, А.Н.Северцова та ін. П.П. Блонський про необхідність реформування психології. 2. Теоретичні дискусії в психології 20-30-х років. Рефлексологія Б.М. Бехтерева. 3. Реактологія К.Н.Корнілова. 4. Рефлексологічне вчення про колектив (О.С. Залужний). 5. І.П.Соколянський про біологічну та соціальну зумовленість людської поведінки. 6. Ідея рефлекторного кільця і механізми поведінки (М.О.Бернштейн). 7. Наукові погляди В. Роменця.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Практичне заняття №21. План: Питання для обговорення: 1. Проблема формування психічної діяльності (Л.С. Виготський, П.П. Блонський, О.М. Леонтьєв). 2. Вчення О.Р.Лурії про локалізацію психічних функцій. 3. Теорія установки Д.М. Узнадзе. 4. Розвиток психології в працях Г.С.Костюка. 5. Психологічні проблеми підприємницької діяльності, особливості економічної соціалізації і культури у працях В. В. Москаленко, Л.М. Карамушки, С. Д. Максименка.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань.</p>	<p></p> <p>6</p> <p>2</p>
ВСЬОГО		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Жуков С. М., Жукова Т. В. *Історія психології : навч. посіб. 2-ге вид., допов., випр. та перероб. Київ : Кондор, 2009. 232 с.*
2. *Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посіб. / [авт.-уклад. О. П. Коханова]. Київ : Інтерсервіс, 2016. 236 с.*
3. *Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. Київ : Ніка-Центр, Єльга-Н, 2010. 248 с.*
4. Роменець В. *Історія психологія ХІХ - початок ХХ ст. Київ : Либідь, 2007. 832 с.*
5. Роменець В. *Історія психологія ХVІІ ст. Епоха Просвітництва. Київ : Либідь, 2005. 1000 с.*
6. Роменець В. *Історія психологія. Стародавній світ. Середні віки. Відродження. Київ : Либідь, 2005. 916 с.*
7. Роменець В., Манюха І. *Історія психологія ХХ століття. Київ : Либідь, 2017. 1056 с.*
8. *Становлення психологічної думки в Україні : монографія / Інститут психології ім. Г. С. Костюка ; за ред. В. В. Турбан ; [В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський, В. М. Лецтев та ін.]. Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 306 с.*
9. Токарева Н. М. *Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022 (Частина І). 384 с.*
10. Фера С. В. *Економічна психологія. Навчальний посібник. Чернігів: ФОП Баликіна С.М., 2020. 164 с.*

Додаткові

1. Вернік О.Л. *Передумови дослідження проблеми середовища в розвитку особистості у працях українських психологів кінця ХХ – початку ХХІ століть . Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка. Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія. 2018. Том. ІХ. Вип. 11. С.50–60.*
2. Гусельцева М. *Свідомість як проблема психології: постнекласична інтерпретація. Психологія і суспільство. 2018. № 3-4. С. 51–66.*
3. Костицький М.В. *Психологічні погляди Піфагора. Ūridična psihologiã. 2020. No 1(26). С 7-11.*
4. *Куєвда В. Т., Летцев В. М., Литовський В. Ф., Маслюк А. М., Рождественський Ю. Т., Турбан В. В., Чена М., Шусть В. В. Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України : монографія / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка ; за ред. В. Т. Куєвди, В. В. Турбан. Київ, 2012. 258 с.*

5. *Культуротвірна функція психологічної науки : монографія / Інститут психології ім. Г. С. Костюка ; за ред. Г. О. Балла ; [Г. О. Балл, Н. А. Бастун, О. В. Губенко, В. В. Депутат та ін.]. Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 264 с.*
6. Маслюк А. М. Гуманістична парадигма української психології. *Психологічний часопис : збірник наукових праць / за ред. С. Д. Максименка. № 9. Вип. 19. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2018. С. 169–182. URL: <http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/issue/view/19/Psychological%20Journal%209.pdf>*
7. Маслюк А. М. Психологічна думка української діаспори ХХ століття : монографія. Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2019. 492 с
8. Мельник О.А. Становлення розуміння психічного та розвитку людської психіки в українській філософсько-психологічній традиції: монографія. Київ: Альфа–Реклама, 2020. 656 с.
9. Мельник О.А. Трансформація психологічних уявлень у науковій спадщині українських психологів. *Науковий журнал «ГАБІТУС»*. 2022. Випуск 39. С. 79–83.
10. М'ясоїд П. Принцип історизму і мислення у психології. *Психологія і суспільство*. 2019. № 3-4. С. 38–72.
11. Предко Д. Є. Почуття як складова релігієзнавчої концепції З. Фрейда. *Гуманітарні студії. Збірник наукових праць*. 2014. Вип. 24. С. 70-77.
12. Савченко О. Свідомість і рефлексія у базисі психологічного теоретизування. *Психологія і суспільство*. 2018. № 3-4. С. 67–89.
13. Саннікова О. Континуально-ієрархічна модель особистості. *Психологія і суспільство*. 2018. № 3-4. С. 166–177.

Інтернет ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
2. <https://journals.uran.ua> - Наукова періодика України
3. <https://www.ceeol.com/> - Central and Eastern European Online Library (CEEOL)
4. <http://psychclassics.yorku.ca/> - Classics in the History of Psychology